

korod: što nam se dogodilo u domovinskom ratu?

Josip kel

korod, hrvatska
(vinkovci, svibnja 1996.)

—> Korod je mađarsko naselje nastalo u doba Arpáda. Leži u istočnoj Slavoniji, na osječko-vinkovačko-vukovarskoj tromeđi.¹⁾

Dolazak Mađara na područje Donje Drave i Donje Vuke, gdje su živjeli Slaveni, povijest smješta krajem devetoga i početkom desetog stoljeća. Neki povijesni pokazatelji korodске Mađare smatraju potomcima kasnih Avara.

Korod se prvi put spominje 1290. kao *Castrum Kourougy*, *Castrum Korong ultra fluvium Drave* (1335, 1343, 1403, 1454, 1472, 1474). Ta "vojna utvrda preko Drave", Korodvar, bila je tada u vlasništvu korodskih velikaških obitelji, kao i okolna bogatija sela.

Prvo selo po imenu Korod nalazilo se neposredno pored Korodvara. Njegovo stanovništvo činile su korodске velikaške obitelji. Uskoro, šest godina nakon prvog spomena, na zapovijed tadašnjega gospodara Korodvara, Filipa III. Korodskog, polovina stanovništva bila je prisiljena preseliti se na jedan suhi dio močvare Palac (*Paulus Hiulcu*), kako bi čuvali prilaz tvrđavi. Tako su tada postojala već dva sela po imenu Korod - Kiš Korod i Darvaš Korod. Ta je bilješka zapisana 1296.

Korod se razvio u mali ali moćni grad i obujmio je Korodvar. Staro selo Korod porušili su, a njegove stanovnike preselili nekoliko kilometara dalje, gdje su 1496. osnovali Kölgyes Korod. Danas je na tom mjestu pustara Korodvara. Kasnije je postojalo još jedno selo nazvano Korod, i to Cezarski Korod (*Chazer Courough*), svega jedan kilometar udaljen od današnjeg Koroda. Tu su se naselili stanovnici Kiš Koroda, jer im je zbog porasta stanovništva otok u močvari postao premalen. Korod je osnovan u vrijeme Jánoša Korodskog, najuglednijeg građanina Korodvara. O ko-

1) Uvodni tekst se temelji na Povijesti Koroda koju je napisao korodski kroničar Bence Šandor. (Bence Sandor: Horvátország magyarok szövegéte, - ékönyv 3, Osijek, 1981. (Godišnjak saveza Mađara Hrvatske - 1981)

jem je Jánošu Korodskom točno riječ nije ustanovljeno jer se u povijesti spominju čak četiri Jánoša Korodska. Jánoš I. Korodski, sin Lasla Korodskog iz prvog braka, spominje se 1296. Nekoliko godina poslije, 1300, zabilježeno je da je s braćom dijelio obiteljsku imovinu. Od tada o njemu nema više zapisa. Jánoš II. Korodski prvi se put spominje 13. siječnja 1364. On je bio sin Filipa IV. Korodskog; s braćom Miklošom i Laslom toga su dana predali kralju Lajošu I darovnicu sastavljenu 11. svibnja 1343, kojom trojica braće postaju gospodari Janošfalve, Chapae (Čepina) i Koroda. Jánoš III. Korodski spominje se 1395. kao kraljevski konjanik. Jánoš IV Korodski bio je 1441. državni sudac. Kasnije, od 1452. do 1456. bio je mačoanski ban; srpnja 1456. sa svojim je maloljetnim sinom sudjelovao u bitki kod Nándofehervárij, u pobjedničkoj vojsci Jánoša Hunyadija.

U stoljećima prije turskog osvajanja, na mjestu današnjih korodskih njiva nastala su mala naselja od samo nekoliko kuća. Nažalost, kroz stoljeća gotovo su svi podaci o njima nestali. Evo imena nekih od njih: Dombok (1258), Gergelyfalva (1454.), Harapko (1453.), Küvezsd (1400), Kisfalu (1469), Ivanfalva (1433), Édesfalva (1437), Okoszfalva (1484), Papfalva (1398), Zelfalva (1469), Lisko (1323), Szőcs (1413, 1437, 1483). U to vrijeme Szőcs je bio jako trgovačko mjesto, sa tržnicama, vašarima, te pravom naplaćivanja mostarine. Danas ta mjesta žive samo u narodnom sjećanju.

U vrijeme turskih osvajanja sva su ta mjesta porušena, a njihovi su se stanovnici povukli na suhe, više dijelove močvare. Tada je u drugoj polovini šesnaestoga stoljeća ponovno sagrađen Kölgves Korod, a stanovnici tadašnjeg Cezarskog Koroda smjestili su se dijelom na području današnjeg korodskog Körömcse, a dijelom na uzvišenije dijelove močvare.

Kao što sam već spomenuo, u vrijeme turskih osvajanja tadašnji Cezarski Korod bio je nešto istočnije od današnjeg Koroda, na području Faluhelya, i sačinjavalo ga je 15 velikaških obitelji. Koliko je još drugih "običnih" obitelji tamo stanovalo, ne zna se jer oni nisu popisivani. Turci selo nazvaše Korut, a njegovi gospodari bili su osječke spahije ili, kako ih seljaci zvali - paše.

Po podacima iz popisa stanovništva 1697. stanovnici Faluhelyja i močvare Palac preselili su se 1683. na područje sjeveroistočno od današnjeg Koroda, u Körömcse. Selo je sačinjavalo deset tada doseljenih velikaških porodica i nepoznati broj "običnih". Sagrađili su i drvenu crkvu: zidove su joj ispleli od šiba, a izvana i iznutra obložili blatom. Na mjestu te crkve i poslije je, 1778, bila sagrađena crkva. Naime, listopada 1687. Turci su, povlačeći se, zapalili drvenu crkvu i sve kuće. Kad je opasnost prošla stanovništvo koje se vratilo našlo je samo pusta zgarista.

U desetljećima pošto su Turci protjerani, stanovništvo Koroda povećavalo se velikom brzinom. Pored ta dva Koroda - Kölgvesa i Cezarskog Koroda, ondje su se nastanili i ljudi iz obližnjih mađarskih sela; postupno su se uspostavljali odnosi i razvijale veze među tim mjestima, a to u ono vrijeme nije bilo baš lako. Tada je Korod stekao ugled po svoj okolici i dugo ga zadržao. Naši su preci veleposjednicima za dan Sv. Mihajla morali odraditi 30 dana, za Sv. Györgya takoder (napasanjem stoke), te još za žetvu, oranje i ostale radove. Porijeklo i jezik korodskog življa i tada se razlikovao od onih iz drugih mađarskih sela.

Od polovine osamnaestog stoljeća selo se počinje ubrzano razvijati. Prema jednom katastarskom izvodu iz 1778. u selu je živjelo 106 velikaških obitelji. Tada je broj stanovnika već premašio tisuću i selo je postepeno dobivalo današnju sliku; poneke ondašnje ulice i njive još i danas nose iste nazive. Ljudi su se obrazovali u tzv. "Školskoj kući", sagrađenoj pokraj protestantske crkve iz 1778.

U osamnaestom stoljeću u Korodu se uzgajao lan i usporedo razvijala njegova prerada: tkala su se domaća (narodna) platna, posteljina, izrađivali ukrasi za odjeću i sama odjeća. Korodani su bili i vješti ribolovci koji su u obližnjoj močvari lovili jata ukusnih riba, čikova i na tisuće skupocenih kornjača, što su ih prodavali na tržnicama u okolnim mjestima.

Seljani, valjda upravo zbog svoje teške i uzbudljive povijesti čuvaju bogatu narodnu ostavštinu i zahvaljujući sretnoj okolnosti, to narodno bogatstvo etnolozi su već davno otkrili.

Iz školskih godišnjih izvještaja saznajemo da je prije preusmjeravanja Vuke opasnost od poplava bila velika; poplava močvare Palac, močvare koja je okružavala selo, gotovo ga je svake godine i uništavala. Vjerojatno su zbog toga naši preci napustili selo i naselili se na mjesto današnjeg Koroda koji leži nešto više. Ondje poplave nisu nanosile štetu kućama. Narod se spominje kako su poplave ponekad bile toliko snažne da bi ljudi ispred svojih kuća sjeli u čamac i stigli njime nadomak Osijeka. Tada su se upotrebljavali uglavnom vodeni putovi prema Osijeku, Korodvaru i drugim bližim mjestima. U močvari koja je okruživala selo, bilo je mnoštvo riba, vodenih ptica, ptičjih jaja, a to bijaše pravo bogatstvo za ribolovce.

korodska lokalna samoupravna pripadnost u vrtlogu povijesti

U srednjem vijeku, u stoljećima prije turskih osvajanja, u mađarsko-hrvatskoj srednjovjekovnoj državi u kojoj se vjera gubila, Korod je bio vlasništvo nižega svećeničkog reda sa sjedištem u Vukovaru, i bio je poznat pod nazivom *Ecclesia in Korogh*. U kasnijim, turskim vremenima, bijaše pod vlašću osječkih paša. Nakon odlaska Turaka pa do osnivanja nove dvorske uprave (1745), Korod je pripadao Osijeku. Kada je te godine, po naredbi Marije Terezije nanovo organizirana lokalna samouprava, pripojen je Vukovaru. Otad, pa sve do 1893, Korod i ostala okolna sela pripadali su gaboškom okrugu u vukovarskoj oblasti. Pri reorganizaciji samouprave, selo postaje samostalna samoupravna zajednica. Nezavisnost je trajala do 1952. Tada su ga priključili Laslovu, a od listopada 1954. do 31. kolovoza 1955. pripadao je, zajedno s Laslovom, osječkoj općini. Od 1. rujna 1955. do 28. veljače 1960. pripadao je mjesnoj zajednici Markušica u vinkovačkoj općini.

Od 1. ožujka 1960. do 1991. pripada vinkovačkoj općini, kao nezavisna samoupravna mjesna zajednica. Treba zabilježiti da je, nakon turskih osvajanja, pa sve do ukidanja tadašnjih zakonika, vukovarski veleposjednik grof Eltz posjedovao velike pustare i gospodarstva oko Koroda.

narodna kazivanja iz kasnoga srednjeg vijeka i iz vremena turskih osvajanja

Iz kasnoga srednjeg vijeka i vremena turskih osvajanja ostalo je više narodnih pripovjedaka vezanih za Korod.

Iz povijesti je poznato da su od srednjeg vijeka pa sve do osamnaestog stoljeća na ovom području bila mala naselja od po nekoliko kuća, smještene na uzvišenijim mjestima u močvari. U to doba sela su se čuvala od Tatara, Turaka i drugih nepoželjnih stranaca tako što je u svakom selu postojao jedan tzv. "dimni čovjek" koji je sa osmatračnice nadzirao okolne njive. Te osmatračnice bijahu napravljene od dva dugačka, uspravljena drva, otprilike kao lještve, s kojih se daleko pružao vidik. "Dimni čovjek" morao je biti hrabar, povjerljiv i pouzdan jer je pazio na neprijateljska kretanja. Kada bi primijetio da se približavaju neprijatelji on bi odmah napravio teški, gusti dim. Za tu priliku sve je već unaprijed bilo pripremljeno - osušeno korijenje drveća složeno u hrpe i posuto čadom, da bi se bolje dimilo.

Kad su ljudi, radeći na njivama, ugledali dimne signale, znali su da se neprijatelj približava. Tada su se svi hitro povukli do čamaca i sakrili se duboko u močvaru, gdje su prestanak opasnosti dočekali u kućicama od trske. Za to je vrijeme neprijatelj - Tatarin ili Turčin, jadnicima opljačkao i zapalio kuće. Stanovnici koji su se uspjeli skloniti u močvare, spasili su živu glavu, jer močvarne putove neprijatelj nije poznao.

Znalo se dogoditi da pojedinci ili više njih nisu uspjeli na vrijeme stići do svojih čamaca, pa su se spašavali tako što bi zaronili i disali na trsku sve dok opasnost ne bi prošla. Nekad su dugo morali živjeti u svojim skloništima da im je i hrane ponestalo - tada bi se prehranjivali svježim izdancima trske i drugih biljaka. To su i djeca jela, točnije, žvakala! Često se događalo da bi ih neprijatelji zavaravali, izvikujući na mađarskom jeziku nekoliko naučenih rečenica, kao: "Šari, Mari, dodite! Otišli su ti psoglavi Tatari!" ili "Otišli su Turci u svojim širokim gaćama". Ako se netko na to odazvao, odmah su ga zarobili, osramotili i mučili na najsurovije načine. Zarobljenim ženama znali su provući žicu ili konjsku dlaku kroz grudi, sve ih skupa povezati i tjerati. Tko bi izmoren pao - pretukli bi ga i ostavili.

Tatara je narod zvao "psoglavima", jer su nosili maske u obliku psećih glava. Zastava im je bila s konjskim repom. Uvijek su bili na konjima i jašući su palili sela i crkve. Ako bi na koga naišli, zaklali bi ga, a u usta mu stavili pseći rep. To im je bila zabava. Zarobljenici bi štapovima morali do smrti tući svoje roditelje i rođake. Zabilježeno je da je jedan čovjek u močvari preživio dvije godine hraneći se ptičjim jajima, ribama, sve dok se Tatari napokon nisu povukli iz države.

Neposredno prije odlaska Turaka, kada je stanje bilo donekle podnošljivo, potječe ova nešto vedrija korodska dogodovština:

Osječki paša naredio bi da se skupe svi mladići i djevojke iz sela na brdo Kōrōmce, te da ondje za njega i njegovu pratnju izvode pjesme i plesove. Tada je to brdo bilo nešto poviše, i - premda ne baš s voljom, mladi su igrali paši "derenku" - preteču današnjeg čardaša. Debeli paša sjedio je nasred kola, na crvenom baršunastom jastuku, i divio se njihovim pjesmama. A mladi su igrali i dodvoravali mu se pjesmama-rugalicama, koje paša

nije razumio jer nije znao mađarski: "Turski paša s velikim stomakom, što nisi ostao kod kuće; pseći ludače! Bradati Turčine u širokim gaćama! Za tebe je i ovo dobro! Za tebe je dobro i ovako!" A paša se radovao i smijao lijepoj zabavi.

osvajanje prostora za nove ideje

Višestoljetni pritisak i teški životni uvjeti nagnali su stanovništvo sela da se priključi tekućim društvenim kretanjima. U drugome svjetskom ratu, u narodno-oslobodilačkoj borbi, devet sinova sela Koroda dalo je živote za obranu domovine.

Neposredno nakon rata, 1948, seljani su osnovali poljoprivrednu zadrugu. Godinu dana kasnije sagradili su Zadrugni dom, prvi u osječkoj općini. Glavno zanimanje Korodana bila je poljoprivreda i stočarstvo. Poljoprivrednici su prihvatili i smisleno koristili modernu agrotehniku, što dokazuje i 130 traktora i mnogo drugih modernih poljoprivrednih strojeva, kombajna i priključnih oprema u selu. Godišnji prinosi poljoprivrednih kultura bili su izrazito visoki.

Na privrednom planu, Korod je pripadao razvijenijim selima. Godine 1972. sagradili su i suvremeno opremili osnovnu školu, uveli u selo telefon, izgradili mjesni vodovod, asfaltirali sve ulice u selu i tri izlazne ceste (za Osijek dvije, preko Tenja i Laslova, te za Vinkovce i Vukovar). Svako domaćinstvo imalo je TV prijemnik i radio, kuće su bile suvremeno opremljene i uređene. Selo je imalo zdravstvenu ambulantu, u koju jednom na tjedan dolazio liječnik u pratnji medicinske sestre iz vinkovačke zdravstvene ustanove.

Godine 1955, 20. kolovoza, Korodani su slavili 400-godišnjicu osnivanja korodske škole. Danas u selu već duže od 430 godina djeluje mađarska osmogodišnja škola (jedina potpuno mađarska škola u Hrvatskoj) koja je pokazatelj samostalnosti, dugih stoljeća postojanja Koroda, sačuvanog mađarskog jezika, a i osnovica za budućnost Koroda.

Tada je došla 1990. koja je obećavala bolje...

što se dogodilo?

Korod se počeo jače razvijati sedamdesetih godina. Osvremenjivala se poljoprivredna proizvodnja, obiteljske kuće obnavljane su i uređivane. Ustrajnim sudjelovanjem u radu KUD-a "Ady Endre" i Osnovne škole "Petofi Zaszloalj" stanovnici su sačuvali i njegovali mađarski jezik. Godine 1988. završili smo obnovu škole. Te godine, 3. lipnja, u selu je održan susret osnovnih škola ("Petof Šandora"). Sljedeće godine izgradili smo mjesnu vodovodnu mrežu, obnovili zgradu Doma kulture - potpuno smo renovirali pozornicu u 9. rujna 1989. održali smotru folkloru naroda i narodnosti Hrvatske. Tada je svečano puštena u rad vodovodna mreža. U dvije prostorije Doma kulture smjestili smo narodnu kulturnu ostavštinu, mnogo vrijednih starina kojima su se služili naši preci. Tom prigodom knjižnica je dobila na dar 170 knjiga pa je knjižni fond porastao na 1500 mađarskih knjiga.

Približavala se obećavajuća 1990. Korodani su se stoljećima bavili poljoprivredom i nisu mnogo politizirali. U travnju 1990. za nezavisnu i samo-

stalnu Hrvatsku glasovalo je 96% stanovništva. Čuvši što se dogodilo vojvodanskim Mađarima, odlučili su se za život u Hrvatskoj, u kojoj svaka narodna manjina ima pravo njegovati svoj jezik i kulturu. Predstavništvo sela izabralo je novo vodstvo iz redova mladih. Društveni život se obnavljao.

Korođ okružuju tri srpska i dva hrvatska sela. Srpsko stanovništvo Palače i Silaša doselilo se oko 1920, na plodna zemljišta koja su pripadala Korođu. Korođani su s njima bili u dobrim odnosima, učili su ih zemljoradnji, a postupno su se povezali prijateljskim i rodbinskim odnosima, koji su se 1991. naglo i posve preokrenuli.

Dogodilo se ono čega smo se bojali. To seoce unutar trokuta Vinkovci - Vukovar - Osijek, od Budimpešte udaljeno 250 km, danas je uništeno. Četnici su prvi put napali selo 19. lipnja 1991. Nešto iza ponoći iz susjednoga srpskog sela ispalili su četiri granate na Korođ. Smatrali smo to provokacijom i nismo učinili nikakav protukorak. A stajali smo zapravo pred konačnim uništenjem. Kako je poznato, mađarska je TV u emisijama "Tjedan" i "Panorama" skrenula pažnju svijeta na Korođ i tako nas spasila. Sigurni smo da bi nam se dogodilo isto što i susjednom selu Čelije, naseljenom Hrvatima, koje je spaljeno do temelja.

JNA i četnici granatama su iz minobacača, topova i tenkova zasipali selo iz više pravaca i s različite udaljenosti. (Zračnih napada nije bilo.) Zbog toga smo žene i djecu početkom kolovoza otpremili na Jadran, u Drvenik, a 20. kolovoza 1991. dvadesetero djece poslali smo na sigurno, u Mađarsku, u Dječje odmaralište u Zanki.

Korođani nikada nisu mrzili druge narode. Ne znamo objasniti ponašanje stanovnika u susjednim srpskim selima. Oni su dva mjeseca držali selo potpuno okruženo. Postojao je samo jedan izlaz, onaj prema Tordincima. I na tom putu postojala je jedna "crna točka", gdje su Srbi pucali na putnike. Tamo je pao tridesetgodišnjak Deže Deme Janoš (Kantor), a ranjeni su: Deže Ištvan, Đeke Lajoš, Đeke Vilmoš, lakše ozlijeđeni Gudinjacki Julije ml., Đeke Jožef ml. To se dogodilo 30. kolovoza 1991. u večernjim satima. Iz dana u dan sve je više granata padalo na Korođ. Djeca i žene nisu više bili sigurni, te su se 25. rujna 1991. u sedam sati ujutro iza Doma kulture ukrcali u traktore s prikolicama i odvezli do Tordinaca gdje su ih čekali autobusi (autobusi se nisu usudili doći do Korođa). Istovremeno, muškarci su stražarili na cesti Korođ-Tordinci kod "crne točke", za svaki slučaj.

Sedam autobusa krenulo je iz Tordinaca prema hrvatsko-mađarskoj granici, prema prijelazu Donji Miholjac-Drávaszabolcs. Tamo su presjeli u pet mađarskih autobusa koji su ih odveli u Dječje odmaralište Zanka. Teško je opisati trenutak kada su traktori sa seljanima krenuli iz sela, opisati tugu, strepnju, pitanja bez odgovora...

Borbe se nisu stišavale, nego su se sve više razbuktavale. U nedjelju, 29. rujna počela je paljba na Korođ sa dviju strana, s palačkoga i silaškog srpskog uporišta. Ciljali su protestantsku crkvu navodno zato što su mislili da se tamo nalazi "ustaško gnijezdo". Crkva je posve razrušena. Poginuo je Đeke Jožef st., koji je vodio u crkvi pomoćne poslove, a teško je ranjen Szólóskei Jánoš.

Dva naroda dobro su se poznavala i susjedi su mogli znati da u Korođu nema hrvatskih vojnika. Još i tada smo se nadali da će nas zaobići... Na-

žalost, prevarili smo se. Tu i tamo bi zapucali, uz manje stanke, pa smo u stankama odmah popravljali porušene krovove. Uzalud. Suprotstaviti se nismo mogli s onih nekoliko lovačkih pušaka što smo ih imali, protiv vojske naoružane bacačima i topovima. Tražili smo pomoć od hrvatske strane, ali uzalud. Ostali smo sami...

Izdali smo zapovijed: napuštamo selo! Nismo htjeli bezumno prolijevati krv (s vremenom se pokazalo da nismo pogriješili - uskoro smo se uvjerali događajima oko nas i u BiH). Te noći su na cesti Korod-Tordinci kod "crne točke" teško ranjeni Jožef Đelke ml., Robert Deak, Jožef Zamečnik ml. i Jožef Milković. Korod su napustili svi, izuzev sedmero ljudi: Janoš Šanki Sekereš, Jožef Rapčak, Janoš Sabo, Ana Pinter, Nikola Stević, Jožef Čonka i njegova žena Magda. Mađarska vlada sve je organizirala za naš primitak u Zanku. Srdačno se zahvaljujemo na brznoj i učinkovitoj pomoći vladi, Komisiji za izbjeglice i mađarskom narodu, što su je pružili i pružaju stanovništvu Koroda. Organizirali smo i rad Osnovne škole, nastava je tekla isto kao i prije u Korodu. Korodsko nastavničko vijeće nastavilo je svoj rad, 60-70 učenika učilo je na mađarskom jeziku po hrvatskom školskom programu. Svi Korodani zajedno hrabro su prihvatili teško izbjeglištvo i čekali povratak. Kad je 15. siječnja 1992. Hrvatska priznata kao nezavisna, samostalna država, nada je u povratak porasla. Nadali smo se da će dolaskom UN-postrojbi u Hrvatsku nastati za nas promjene nabolje, ali nažalost to se nije dogodilo.

Ali dogodilo se ono što smo najmanje očekivali: rasulo Koroda, rasulo korodске socijalne zajednice, rasulo 450-godišnje mađarske škole, naše kulture, baštine... Što se dogodilo?

Od 26 do 31. ožujka 1992. trebalo je napustiti izbjeglički tabor u Zanki i preseliti se u Nagyatád. Kome to može biti dobro? Počelo je stvarno rasipanje, svatko je išao tamo gdje je za sebe i svoju obitelj mogao osigurati bolje uvjete za život i budućnost. Zar se korodska škola zauvijek zatvorila? Zašto se nije moglo pričekati do kraja školske godine?

Posljednji Korodani napustili su Zanku 28. ožujka 1992. Zahvaljujemo se na pomoći svima koji su se brinuli o nama i suosjećali s nama (tim povodom je napisana "korodska balada").

Ostali su samo stariji i oni koji nisu imali mogućnosti za zaposlenje u Hrvatskoj, niti bilo kakve poznanike u Mađarskoj. Zahvaljujemo se voditeljima izbjegličkog tabora u Nagyatádu, gospodinu doktoru Markusu, koji su učinili sve što je bilo u njihovoj moći, da se što više osjećamo kao kod svoje kuće. Početkom rujna dospjeli smo u izbjeglički logor u Véseu, gdje su još i dan-danas naši korodski prognanici. Ostalo je njih 86 od 420 prognanika.

što još kazati?

Valja jedino ponoviti riječi Janoša Sankija Sekereša koji je pod nepoznatim okolnostima preminuo u Korodu u proljeće 1993, tri dana nakon što je na pitanje novinara "Hoće li Korod ikada više biti mađarsko selo?" odgovorio: "Ovo neće više nikada biti Srpska Palača, jer ovo je Korod, tisućljetno mađarsko selo...to ja kažem svima."

Rat je ime ovoga lijepog mađarskog sela učinio metaforom pustošenja, uništenja. Na svim stranama svijeta razbježana srca Korodana i dalje kucaju za rodnom grudom, za rodnim selom. Želimo se vratiti!

prilog

podaci o stanovništvu koroda od 1991. do 1. siječnja 1996.

Tablica 1

Broj stanovnika Koroda, 1873-1994.

1873.	1910.	1948.	1991.	1994.
1277	1067	900	748	8

Tablica 2

Nacionalni sastav stanovništva Koroda 1991. godine

Hrvati	Crnogorci	Slovinci	Srbi	Mađari	Nijemci	Jugoslaveni	Nepoznato	Ukupno
89	1	1	9	603	1	21	10	748

Zbog ratnog stanja žene, djeca i starci nisu bili sigurni te su 25. rujna 1991. napustili svoje selo (njih 420) i smjestili se u Dječje odmaralište u Zanku, u Mađarskoj. Nakon žestokog vatrenog napada JNA i srpskih dobrovoljnih trupa obrana sela ostala je bespomoćna, te je i ostalo stanovništvo 29. rujna 1991. izgubivši sve, napustilo selo.

Kod kuće su ostali:

1. Janoš Sanki Sekereš, Srbi su ga 1993. pretukli na smrt u Korodu
2. Jožef Rapčak - 1992. Srbi su ga oslobodili teško bolesnog, danas je u izbjegličkom taboru u Véseu, Mađarska
3. Janoš Sabo - 1992. razmijenjen za neprijateljskog zarobljenika
4. Ana Pinter - u proljeće 1992. umrla u Korodu (prirodnom smrću)
5. Jožef Čonka - danas živi u Korodu
6. Magda Čonka
7. Nikola Stević

Širom Hrvatske danas je 348 Korodana:

Osijek	180	Vinkovci	121	Valpovo	9	Stipanovci	6
Ivanovci	6	Pakrac	3	Koprivnica	1	Virovitica	3
V. Kapanica	3	Opatija	1	Novi Vinodolski	3	Lovran	2
Poreč	1						

Širom Mađarske danas je 252 Korodana:

Vese	94	Kisdobsza	32	Nagydotsza	12	Baja	27
Dunaegyhaza	8	Nagyatad	3	Istvandi	5	Szulok	2
Budapest	2	Dunavecse	12	Szekszard	7	Mariagyud	1
Szigetvar	7	Siklos	3	Bacsbokod	4	Pellerd	3
Kovagoszolos	6	Pecs	7	Kolked	4		
Kisasszonyfa	6						

U drugim zemljama:

Slovenija	2	Švicarska	7	Njemačka	67	Švedska	16
Italija	1	Austrija	3	Australija	1	Srbija	1

U Korod su se vratili:

1. Julije Gudinyacki - 1992. godine iz Osijeka
2. Ferenc Toth - 1992. godine iz Bosanskog Broda
3. Vilma Toth
4. Ileaš Đeke - 1992. vratio se od kćeri iz Sombora
5. Jolanka Đeke

Tablica 3

Broj rođenih i umrlih/poginulih Korodana, 1991-1995.

Godina	Rođeni	Umrli	
		prirodnom smrću	poginuli u obrani RH
1991.	3	4	2
1992.	5	4	2
1993.	9	5	1
1994.	1	18	0
1995.	0	18	0
UKUPNO:	18	49	5

Tablica 4

Nacionalni sastav stanovništva Hrvatske

Godina	Ukupno stanovnika	Mađara	%
1948.	3.779.858	51.399	1,4 %
1953.	3.936.022	47.725	1,2 %
1961.	4.159.696	42.347	1,0 %
1971.	4.426.221	35.488	0,8 %
1981.	4.601.469	25.437	0,55%
1991.	4.784.265	22.355	0,47%

Tablica 5

Broj Mađara u općinama gdje je 1971. više od 100 osoba izjavilo da su Mađari

	1971.	1981.	1991.
Zagreb	1.425	1.269	1.208
Bjelovar	1.282	836	615
Daruvar	1.297	749	571
Garešnica	699	480	317
Grubišno Polje	990	607	498
Pakrac	599	374	273
Virovitica	893	426	268
Split	148	149	213
Zadar	85	78	112
Beli Manastir	13.473	9.920	8.956
Đakovo	754	495	261
Osijek	5.115	3.520	3.056
Vinkovci	2.459	1.880	1.644
Vukovar	2.045	1.421	1.375
Županja	247	139	99
Opatija	135	117	94
Pula	302	239	302
Rijeka	455	362	401
Rovinj	107	124	119
Čakovec	149	119	91
Kutina	349	254	121

Tablica 6

Popis stanovništva, domaćinstava, stoke i mehanizacije, 1991.

Stanovništvo	
Broj stanovnika	748
Broj domaćinstava	239
Broj poljoprivrednih domaćinstava	201
Stoka	
Konji	6 kom
Goveda	212 kom
Koze	72 kom
Ovce	34 kom
Svinje	890 kom
Perad	4.345 kom
Mehanizacija	
Traktor	102 kom
Kamion	1 kom
Traktorski plugovi	112 kom
Traktorske tanjurače	66 kom
Traktorske drljače	66 kom
Traktorske sijačice za strne žitarice	8 kom
Traktorske sijačice za kukuruz	23 kom
Traktorski rasipač za umjetno gnojivo	36 kom
Traktorski rasipač za stajski gnoj	2 kom
Traktorska cisterna za stoku	6 kom
Traktorska kosilica	11 kom
Traktorska prskalica	21 kom
Traktorske grablje	18 kom

Tablica 7

Zemljišne površine u ha, 1991.

Sveukupno: 1.378 ha
- privatno 901 ha, od toga:
a) obradivo 874 ha
b) šume 8 ha
c) ostalo 19 ha
- društveno 477 ha, od toga:
a) obradivo 306 ha
b) šume 8 ha
c) ostalo 163 ha

program, obnove i razvitka

Za izradu programa obnove i razvitka korišteni su standardi IGH - Zagreb, cjenici iz Biltena Ministarstva financija Republike Hrvatske te knjige "Hrvatski farmer" koja obrađuje programe za razvoj obiteljskih gospodarstava.

Stambeni objekti	5.717.500 DEM
Obnova uništenih predmeta kućanstva i osobnih stvari	
I Predmeti kućanstva	7.740.000 DEM
II Osobne stvari	1.442.144 DEM
Zgrade javnih djelatnosti i infrastruktura	
I Javne djelatnosti	7.775.000 DEM
II Infrastruktura	7.098.400 DEM
Gospodarske zgrade	875.000 DEM
Poljoprivredna proizvodnja	
I Obnova ratarske proizvodnje na ukupnoj obradivoj površini od 1.231 ha	1.658.030 DEM
II Obnova poljoprivredne mehanizacije i opreme	7.805.000 DEM
III Obnova postojećih i razvoj novih proizvodnji	5.500.000 DEM
Obnova i razvoj uslužnih djelatnosti	760.000 DEM
Ukupna sredstva za obnovu i razvitak:	46.371.074 DEM